

Sveriges första fynd av brunsula godkändes.
V MÅSESKÄR 3.11 2021 | FOTO: FOLKE SJÖBERG

1/22 • Meddelande från Raritetskommittén • mötet 18–20 mars 2022

Rk-nytt

Raritetskommittén höll sitt höstmöte på Ottenby fågelstation den 18–20 mars 2022. Närvarande ledamöter: Björn Malmhagen (ordförande), Niklas Andersson, Magnus Corell (sekreterare), Måns Grundsten, Juho Könönen och Raul Vicente. Aron Edman närvarade den 20:e.

På mötet deltog även Mats Waern från projekt- och referensgruppen för att presentera sitt arbete med större turturduva (se nedan). Genomgångar av svenska fynd av spetsbergsgrißla och mongolpipare genomfördes också.

Knappt 100 rapporter från 2021 behandlades, varav en ny art och en ny förmodad hybrid för Sverige: brunsula och stäpphök x ängshök. Bland andra fynd som kommer att publiceras kan nämnas rubinnäktergal (Vargön, Vg, 15.11–31.12), bruntrast (Visby, Gtl, 9–10.12), vitgumpad buskskvätta (Båden–Strandtorp, Öl, 19–23.10 respektive Björksund, Hölö, Srm, 27.11–3.12), mongolpiparlärka (Faluddens fyr, Gtl, 10.10 och Landsorts

fyr 31.10), sibirisk knölsvärta (Hemmeslövsstrand, Hl, 10.12) samt turkestanrödstart (Trollskogen, Öl, 31.10–4.11 och Götene, Vg, 20–21.11 och 1.12).

Ismås

En sträckande ismås från sydöstra Öland 5.12 godkändes, samtidigt som en ismås skjuten år 1848 i Göteborg ströks. Anledningen till detta är att det, efter lite detektivarbete, som gjorts av Rune Hixén/Rrk Boh, har framkommit att måsen inte finns i någon offentlig samling. Observatören som ska ha skjutit fågeln var också en person med många tveksamma observationer på sitt samvete, till exempel övervintrande trastsångare.

Brunsula

Vid Rk-mötet behandlades och godkändes Sveriges första brunsula. Detta anmärkningsvärda fynd gjordes den 3 november 2021 från en fiskebåt 3 nautiska mil väster om Måseskär. Brunsulan matades med sill och satte sig också på relingen.

Intressant nog verkar arten visa ett ökat uppträdande i Europa, med flera fynd i Storbritannien. Arten är också påträffad i Danmark (år 2020). Bara under 2021/2022 gjordes tio fynd av brunsula i Europa (tarsiger.com, 2022). Flera underarter av brunsula förekommer i tropikerna. Man kan förmoda att fynden i Europa utgörs av den atlantiska underarten, ssp. *leucogaster*, som närmast häckar på Kap

I KORTHET

TILL Rrk

- Kontrollera att Rrk:s rapportmall i Artportalen är uppdaterad. Kontroll bör ske mot Rrk:s Förteckning över Sveriges fågeltaxa och Borttagna och tillkomna Rrk-arter – på nätet: birdlife.se/rk/sveriges-fageltaxa/.
- Rk uppmanar Rrk att hjälpa till att driva in blanketter på de Rrk-arter som rapporterats. Om en rapport saknar viss dokumentation, trots att det finns exempelvis foton i Artportalen, ombeds Rrk begära komplettering innan rapporten skickas vidare till Rk.
- Rk är mycket tacksam för kommentarer från Rrk till rapporterna. I de fall Rrk vidarebefodrar rapporter som normalt bedöms av Rrk vill Rk ha en kommentar om varför Rrk begär Rk-granskning.

TILL RAPPORTÖRER

- Bifoga dina – och andras – foton!
- Bajsprover – förvara torrt & kallt + kontakta magnus.corell@gmail.com

Verde och i Karibien. En fågel omhändertogs i Storbritannien i januari 2022. Utifrån jämförelser av tillgängliga foton på nätet bedömer kommittén att det rimligen rör sig om två olika individer.

Genomgång av spetsbergsgrißla

Hösten 2021 kommer gå till historien med sitt extrema inflöde av spetsbergsgrißlor. Ett rekordartat antal fynd gjordes under hösten, där flera sträckande individer också kunde följas längs kusten. Flera individer har dessutom fotodokumenterats och filmats. Till följd av förra årets uppträdande pågår även genomgång av samtliga svenska fynd. Under mötet presenterade Juho preliminära resultat kring de svenska

RARITETSKOMMITTÉNS (RK) UPPDRAG

är att kvalitetssäkra fynd av nationellt sällsynta och/eller svårbestämda taxa samt bära det huvudsakliga ansvaret för kategorisering av den svenska fågelfaunan enligt Association of European Rarities Committees (AERC) indelning. Rk ansvarar också för ställningstaganden rörande vilka taxa som anträffats i Sverige. Det bör understrykas att Rk endast bedömer om en fyndbeskrivning uppfyller fastslagna kriterier för publicering. Rk kommenterar eller avgör därmed inte själva artbestämningen av en rapporterad fågel, utan det är något kommittén lämnar till rapportören.

Rk på Facebook

Glöm inte att följa Raritetskommittén på Facebook. Rk kommer att lägga ut nyheter mer löpande och exempelvis kortare redogörelser för specifika bedömningar och artbestämningar. Sök på "Svenska Raritetskommittén" på Facebook och gilla sidan så är du säker på att inte missa något av vikt!

fynden. Genomgången, och kriterier samt värdering av karaktärer vid rapportering, kommer att arbetas fram och resultat kommer att presenteras under året.

Mongolpipare, tibetansk pipare och östsibirisk pipare

I nya genetiska studier föreslås att mongolpipare bör delas upp i två arter; ”östsibirisk” mongolpipare *Charadrius mongolus* (med underarterna *mongolus* och *stegmanni*) och ”tibetansk” mongolpipare, *Charadrius atrifrons*, (med underarterna *pamirensis*, *atrifrons* och *schaeferi*) (Wei et al. 2022). Denna artuppdelning föreslogs redan 2003 i *Birding World* (Garner et al. 2003). I den artikeln pekar författarna på att det finns tydliga fältkaraktärer som är så pass distinkta mellan de två grupperna av mongolpipare att de bör behandlas som två olika arter. Den nya studien visar att *mongolus*-gruppen står ökenpipare närmare genetiskt och att de morfologiska likheterna mellan *atrifrons*-gruppen och ökenpipare är stora (Wei et al. 2022).

I och med den föreslagna artuppdelningen har Rk börjat gå igenom de svenska fynden. Under mötet höll Måns och Raul en presentation om hur man artbestämmer mongolpipare i *atrifrons*-gruppen respektive *mongolus*-gruppen. I Sverige finns för närvarande nio fynd av mongolpipare. Inga av de svenska fynden har publicerats med underartsetikett. Genomgången av de svenska fynden kommer att publiceras under våren/sommaren.

DNA-analyser – tips & kontakt

Om du samlar in fågelbajs från någon intressant individ, tänk på att torka provet och att sedan hålla det kallt, in med det i frysen så snart det går! Även fjädrar är av intresse, förstås. Har du material som kan vara intressant för Raritetskommittén? Kontakta i så fall magnus.corell@gmail.com

Större turturduva, underarterna meena och orientalis i Sverige

Mats Waern från projekt- och referensgruppen har gjort en omfattande genomgång av de svenska fynden av större turturduva, när det gäller underarter. Kriterier för underartsbestämning har arbetats fram och kommer att publiceras snart. Flera av kriterierna och skillnader mellan underarterna går i linje med den finska artikeln i Roadrunner 3/21.

Hybrid stäpphök x ängshök

En ny hybrid för Sverige rapporterades från Lövstaslätten, Upl, 29 maj 2021. Hybridisering är känt bland annat från Finland, där den första konstaterade hybridiseringen någonsin skedde 1993 (Forsman 1995). Hybridisering är också känt mer sentida från södra Frankrike 2020 (Birdguides 2020). Blandpar av stäpphök och ängshök har dessutom förekommit i Nederländerna (Grauwe kikendief 2019). Stäpphökens sentida expansion västerut

REFERENSER

- ➔ Chentao Wei, Manuel Schweizer, Pavel S Tomkovich, Vladimir Yu Arkhipov, Michael Romanov, Jonathan Martinez, Xin Lin, Naerhulan Halimubieke, Pinjia Que, Tong Mu, Qin Huang, Zhengwang Zhang, Tamás Székely, Yang Liu, Genome-wide data reveal parphyly in the sand plover complex (*Charadrius mongolus/leschenaultii*), *Ornithology*, 2022; ukabo85, <https://doi.org/10.1093/ornithology/ukabo85>
- ➔ Forsman, D. 1995. Male Pallid and female Montagu's Harrier raising hybrid young in Finland 1993. *Dutch Birding* 17: 102-106.
- ➔ Garner, M., Lewington, I. & Slack, R. 2003. Mongolian and Lesser Sand Plovers: an identification overview. *Birding World* 16:377–385.
- ➔ Hirschfeld, E., Roselaar, C. S. & Shiri-hai, H. 2000. Identification, taxonomy and distribution of Greater and Lesser Sand Plovers. *British Birds* 93:162-189, April 2000.
- ➔ Birdguides 2020: <https://www.birdguides.com/news/pallid-harrier-breeds-in-france-for-first-time/>
- ➔ Grauwe kikendief 2019: <https://grauwekikendief.nl/success-pallid-harrier-in-the-netherlands/>
- Tarsiger 2022: https://tarsiger.com/news/index.php?sp=find&lang=eng&species=8150&sel=1&place=&country=&day=o&month=o&year=o&find_button=Search

har tydligt inneburit att blandpar med stäpphök och blå kärrhök har blivit vanligare, på samma sätt kan vi förvänta oss att blandpar mellan stäpphök och ängshök kan bli ett vanligare inslag framöver.

Raritetskommittén | birdlife.se/rk

FOTO: MATS WAERN

Rk vid sitt möte vid Ottenby i mars 2022 – (fr.v.) Niklas Andersson, Raul Vicente, Björn Malmhagen, Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen och Magnus Corell.